

Sygn. akt II PK 196/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa B. G. oraz małoletnich W. G. i P. G.
przeciwko Zakładowi Produkcyjno - Handlowemu D. Spółce Jawnej M. D. & M. W.
w G.
z udziałem interwenienta ubocznego [...] Towarzystwa Ubezpieczeń E. [...] S.A.
o zadośćuczynienie i odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt III APa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz każdej z powódek
kwotę po 1200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany - Zakład Produkcyjno - Handlowy D. sp.j. M. D. & M. W. - wniósł
skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 29 stycznia 2014 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie prawa materialnego: art. 361
§ 1 k.c., przez niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie uznanie przez Sąd
Apelacyjny, że działaniem (zaniechaniem) pozwanej Spółki a skutkiem w postaci
śmierci L. G. zachodzi normalny związek przyczynowy w sytuacji, gdy związek taki

w niniejszej sprawie nie zachodzi; art. 429 k.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie uznanie, że pozwana Spółka ponosi winę w wyborze podmiotu, który dostarczył przepełnioną butlę z gazem w sytuacji, gdy świadczenie tego rodzaju usług - dostawy butli z gazem - pozwany powierzył profesjonalście w obrocie; art. 211 k.p. w związku z art. 362 k.c. i art. 100 § 2 pkt 3 k.p. w związku z art. 362 k.c., przez niezastosowanie tych przepisów w sytuacji, gdy ich prawidłowe zastosowanie prowadzi do wniosku, iż L. G. naruszył ciężące na nim obowiązki przestrzegania bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również że pomimo wiedzy o zagrożeniach nie powstrzymał się ze świadczeniem pracy w warunkach zagrażających zdrowiu i życiu, czym przyczynił się do powstania szkody; art. 446 § 3 k.c. w związku z art. 362 k.c., przez niezastosowanie tych przepisów w sprawie w zakresie, w jakim przyczynie się L. G. do powstania szkody powinno skutkować odpowiednim zmniejszeniem odszkodowania i zadośćuczynienia.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „z uwagi na fakt, iż skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna”.

W uzasadnieniu wskazano: „W ocenie pozwanego, przedstawione (...) rozważania odnośnie do naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa materialnego wskazują, iż skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna. Zarzuty naruszenia prawa materialnego wskazują na to, iż do ich postawienia, a co istotniejsze uzasadnienia, nie było wymagane przeprowadzenia ich wykładni. Sens tych przepisów jest na tyle jasny, w realiach niniejszej sprawy, iż oczywistym jest, że winny być one zastosowane bez konieczności czynienia zabiegów interpretacyjnych. Już, bowiem rezultat wykładni językowej przywołanych w skardze przepisów, jednoznacznie wskazuje, iż, np. zachowanie L. G., w kontekście ciężącym na nim obowiązków w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również bezwzględny obowiązek odmowy pracy w warunkach zagrażających zdrowiu lub życiu jego samego lub innych pracowników, w jednoznacznie zakwalifikować należy, jako przyczynienie się do powstania szkody; jego śmierci. Gdyby, bowiem L. G. odmówił świadczenia pracy i ostrzegłby innych pracowników o potencjalnym zagrożeniu, wysoce prawdopodobne jest, iż do zdarzenia opisanego w pozwie nigdy by nie doszło. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku zarzutu naruszenia przepisu art. 429 k.c.,

który to przepis zawiera przesłanki ekskulpacyjne. Jeżeli, Pozwany powierzył profesjonalistcie w obrocie świadczenie usług w zakresie dostawy butli gazowych, to oczywistym jest, iż Sądy oby instancji winny okoliczność tę uwzględnić, a co za to idzie powinny w sposób prawidłowy zastosować ten przepis”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódki wniosły o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od każdego z powodów na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnienie, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia

podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Gdy idzie o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na przesłankę oczywistej zasadności skargi w świetle utrwalonego orzecnictwa Sądu Najwyższego należy uznać, że wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane

(por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Takiego wyводу jednak brak. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący odnosi się jedynie do podstaw kasacyjnych, tym samym w sposób niedopuszczalny utożsamiając podstawy skargi kasacyjnej (naruszenie określonych przepisów) z okolicznościami uzasadniającymi przyjęcie jej do rozpoznania.

Należy wskazać, że zarzut przyczynienia się L. G. do spowodowania szkody (art. 362 k.c.) sformułowany został dopiero w skardze kasacyjnej, a przecież ciężar dowodu (art. 6 k.c.), jak i procesowa inicjatywa dowodowa w tym zakresie (art. 232 k.p.c.) spoczywała na stronie pozwanej. Jeśli zaś chodzi o wskazywane oczywiste naruszenie art. 429 k.c., to skarżący w swojej argumentacji pomija poglądy orzecznictwa, z których wynika, że uchylenie odpowiedzialności powierzającego z uwagi na brak winy w wyborze nie wyłącza jego odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną jego własnym zaniedbaniem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 253/04, LEX nr 146404 oraz z dnia 24 maja 2007 r., II CSK 113/07, LEX nr 286755). Jeśli zatem Sąd Apelacyjny zastosował art. 429 k.c. z uwzględnieniem tego właśnie aspektu znajdującego oparcie w ustaleniach faktycznych, to nie można mu zarzucać oczywistego naruszenia tego przepisu tylko

dlatego, że strona pozwana powierzyła profesjonalście w obrocie świadczenie usług w zakresie dostawy butli gazowych.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 6 pkt 7 w związku z § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490), uznając, że nakład pracy pełnomocnika składającego wspólną odpowiedź na skargę kasacyjną w imieniu wszystkich powódek uzasadnia przyznanie mu łącznej kwoty 3.600 zł.